TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astorissa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

ANTTI J. PARTAN, Manager.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 45 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Työpakko ei ole tarpeellinen

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Feb. 4, 1918, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Luotettavista lähteistä saaduille tiedonannoille perustuvien ilmotuksien mukaan ei kapitalistilehtien vaatimasta työpakkolaista ole vielä pelkoa, selittää muuan kirjeenvaihtaja Washingtonista, D. C. Emme kuitenkaan saata pitää aivan varmana, etteivätkö sotasaalistajat, jotka jo ovat epäilemättä maksaneet tuntuvia summia työpakkoa vaativalle sanomalehdistölle, edelleenkin tekisi parhaansa saadakseen työpakon aikaan, jotta työläiset saataisi kokonaan riistäjien armoille.

Mitä työpakon tarpeellisuuteen siinä ymmärryksessä tulee, että sen kautta saataisi enemmän työvoimaa, on kerrassaan naurettava selitys. Eihän siten lisätä työvoimaa yhdelläkään miehellä, ei edes lapsellakaan. Se työvoimamäärä mikä nyt on olemassa, ei lisäänny millään pakkotoimenpiteellä.

Työpakon suunnittelijain päämääränä täytyy siis olla jotakin muuta kuin työvoiman lisäämis tarkotukset. Yhtävähän on työpakko tarpeellinen siksi, että työläiset olisivat osottautuneet haluttomiksi työskentelemään sota tarveteollisuudessa. Mikäli eri paikoilta maata tulleet tiedonannot osottavat, on kaikkialla riittävä määrä työvoimaa tarjolla kaikilla sellaisilla teollisuusaloilla, joilla työsuhteet ovat edes siedettävät.

Kun pakosta puhutaan, silloin täytyy olla kysymyksessä jotakin sellaista, johon työläisiä ei muuten saada suostumaan. Ja tässä tapauksessa se ei voi olla mitään muuta, kuin että niitä pakotetaan sietämättömiin olosuhteisiin. Työpakko on, tarpeellinen vain silloin, kun työläisten elinehdot poljetaan joillakin aloilla sietämättömän huonoiksi. Ja siihen täkäläiset sotasaalista-ja-kapitalistit pyrkivätkin. Ne käyttävät sotatilannetta hyväkseen, riistääkseen ennen kuulumattoman korkeita voittoja, ja pitääkseen työläisiään työssä niin alhaisilla palkoilla kuin suinkin voivat.

Ellei muu auta, niin koettavat ne turvautua pakkoon, selittäen että työläiset eivät ole halukkaita tekemään työtä. Sellaista tapausta ei ole vielä kuitenkaan voitu osottaa, jossa kunnollisella palkalla ei olisi saatu riittävästi työvoimaa. Ja kunnollisilla palkoilla me tarkotamme työläisten vaatimia palkkoja, jotka eivät missään tapauksessa olisi vieneet kaikkia voittoja.

Palkkojen korottaminen on varmin keino työvoiman liikkeellesaamiseksi. Mutta kapitalistien keskuudessa on aina oltu pyrkimässä siihen, että työläiset saataisiin kilpailemaan keskenään, vaikka kapitalistien keskuudessa koetetaan kilpailua välttää. Juuri äskettäin kerroimme eräistä teollisuusparooneista, jotka varsin äänekkäästi vastustivat työntekijäin keskinäistä kilpailua, saadakseen toinen toisiltaan työvoimaa. Siinä kilpailussa ei olisi heidän mielestään muuten ollut mitään pahaa, mutta kun siten tehtiin työläisille mahdolliseksi vaatia parempia palkkoja; jopa olivat kapitalistit paikoin pakotettuja han omasta alotteestaankin lupaamaan korkeampia palkkoja, kuin kilpailijansa maksoivat. Tällaisen tilanteen poistamiseksi vaaditaan työpakkoa. Ja vain siksi se on tarpeellinenkin.

Köyhälistövallan menestymisen edellytykset

II

Yhteiskunnallisen ohjelman tuntemisen välttämättömyys.

Edellisessä osotimme jo, miten pelko johtajavallasta nykyajan köyhälistön tietoisessa liikkeessä on kaikkea perää vailla. Mutta köyhälistövallan menestyminen ei sillä vielä ole taattu. Sen edellytykset ovat paljon, enemmän vaativat, ne eivät rajotu johtajiin, vaan joukkoihin itse.

Köyhälistövallan menestymisen perusehtona on luonnollisesti määrätylle asteelle kehittynyt tuotantotekniikka, joka tekee yhteistoiminnalle perustuvan, koko yhteiskunnan tarvetta tyydyttämään kohdistetun tuotannon mahdolliseksi. Ilman suurtuotannon mahdollisuuksia sillä ei ole menestymisen mahdollisuutta, sillä köyhälistön tarpeita vastaava tuotanto ei ensinkään voi tulla toteutetuksi vähemmässä kuin koko yhteiskunnan koossa.

Tässä onnistuminen edellyttää että joukko joka sitä toteuttamaan lähtee, on tietoinen siitä, sekä kaikista niistä teknillisistä mahdollisuuksista, joita kapitalistinen kehitys jo on yhteiskunnan käytettäväksi luonut.

Köyhälistövallan menestymisen ehtona on siis niin henkinen kuin taloudellinenkin kehitys. Vain tietoinen joukko voi toteuttaa sosialismin teoreettisen ohjelman.

Köyhälistön valtaannousu edellyttää aina yhteiskunnallista vallankumousta. Mutta sen edellytyksien toteuttaminen on ensin välttämätön. Yhteiskunnalliseen vallankumoukseen ei kuulu ainoastaan yhteiskunnan aineellisten tuotanto- ja omistussuhteiden, siis sen aineellisten omistusperusteiden muuttuminen, vaan sen henkisen käsityskannan muuttuminen, joka jo ennen vallankumousta muodostaa edellytyksen sille henkisen päällysrakenteen muuttumiselle, joka on yhteiskunnallisen vallankumouksen välttämättömänä seurauksena.

Vain yhteiskunnallisen merkityksensä tunteva köyhälistö voi ottaa porvaristolta valtiollisen vallan käsiinsä ja asettaa sen palvelemaan työväenluokan tarkotusperiä; muuttaa sen kapitalistiluokan palvelijasta aseeksi työväenluokan käsissä, joka sen avulla sekä suojelee itseään vielä jälleläolevan porvariston valtaanpyrkimyksiä vastaan, että asettaa yhteiskunnallisen ohjelmansa käytäntöön.

Kuten sanottu, on köyhälistön vattaanpääsyn teknillisenä edellytyksenä määrätylle asteelle kehittynyt tuotantotekniikka. Mutta näyttää siltä, että sen tekniikan ei välttämättä tarvitse kehittyä itsenäisesti jokaisessa maassa. Riittää kun se tunnetaan ja ollaan kykeneviä asettamaan se käytäntöön teollisuuden palveluksessa. Yhtähyvin kuin kapitalistisen suurteollisuuden harjottaja voi missä maassa hyvänsä alottaa suurtuotannon tekniikkaa käyttävän liikkeen, voi jonkun teollisesti takapajulla olevan maan köyhälistö alkaa harjottaa tuotantoa yhteiskunnallista tarvetta varten, edellyttäen, että se tuntee sen tekniikan ja oman yhteiskunnallisen merkityksensä.

Mutta kun köyhälistön sille asteelle kehittyminen on mahdollista yleisesti vain kapitalistisen tuotannon koulussa, niin teollisesti takapajulla olevan maan köyhälistön kaikki joukot eivät voi tulla tuntemaan niitä suhteita ja edellytyksiä, mitä heillä olisi elää ja toimia itsenäisenä köyhälistövaltiona. Kun luokkasuhteitten kehittyminen on mahdollista vasta kapitalistisessa yhteiskunnassa, niin feodaaliasteella olevien maiden köyhälistö pysyykin niitä tuntemattomina. Luokkasuhteita ei voida poistaa ennen kun ne ensin ovat syntyneet, koska niiden tunteminen ei ole mahdollista ennen kun niiden alaisena on käytännössä eletty.

Nykyisten mailmantapahtumain pyörteessä on näitä köyhälistövallan menestymisen edellytyksiä mielenkiintoinen tutkia, mikäli aika sellaiseen riittää. Varsinkin kuin yhteiskunnallinen vallankumous on tapahtumassa sellaisessa feodaaliasteella olevassa maassa kuin on Venäjä. Sen köyhälistöstä on osa eittämättä tietoinen niistä teknillisistä edellytyksistä, joita tuotannon järjestäminen yhteiskunnallista tarvetta varten tapahtuvaksi edellyttää, ja samoin voisi se asettaa ne käytäntöön, ellei sillä olisi vastassa toisia vaikeuksia.

Ja nämä toiset vaikeudet muodostuvat siitä kapitalistisen tuotantotavan vielä tähän saakka rauhaanjättämästä maalaisköyhälistöstä, joka muodostaa Venäjän kansanjoukkojen varsinaiset miljoonat. Onko sen tietoisuustaso sillä asteella, että se antautuu valistuneemman kaupunkilaisväestön johdettavaksi, vai antautuuko se tukemaan porvariston vallananastuspyrkimyksiä, on kysymys johon vastauksen antaminen on nyt mahdoton; vain aika kuluessaan osottaa, miksi asema voi Venäjällä muodostua.

Venäjän proletariaatin käytettävänä olevat luonnonrikkaudet ja sen tuntema tuotantotekniikka tekisivät mahdolliseksi sosialistisen ohjelman toteuttamisen siellä, ellei olisi olemassa tietämätöntä väestökerrosta, jonka korkeimpana vaatimuksena on maakaistaleen haltuunsa saaminen. Sillä ei ole hämärintäkään aavistus sosialistista yhteiskuntaopeista, eikä ole ollenkaan luultava, että se suinpäin antautuu niitä kannattamaan edes kaupunkilaisköyhälistöön luottaen.

Jonkinlaisen tilapäisohjelman toteuttaminen on näinollen siis korkein mahdollisuus, mitä Venäjän työväestö voi ottaa tehtäväkseen. Sellaisessa maassa täytyy siirtymiskauden kapitalistista tuotantotavasta sosialistiseen tuotantotapaan muodostua paljon pitemmäksi, kuin jossakin suurteollisuusmaassa, kuten esim. Saksassa ja Englannissa.

Valtiovallan vallottaminen kaan köyhälistön käytettäväksi, eikä edes sen varmaan köyhälistön vallassa säilyminen vielä takaa sosialistisen tuotantotavan käytäntöön asettamista, ellei oleteta, että pieni vähemmistö voi asettaa suurelle enemmistölle valmiiksi suunnitellun järjestelmän, jossa ihmiskunnan onnellistuttaminen voidaan toteuttaa ikäänkuin lahjaksi saatuna. Emme erehtyne, jos selitämme, että Venäjän tietoisen käyhälistön yritys esim. asettaa käytäntöön yhteiskunnallisesti niin edullinen suurviljelysjärjestelmä, kuten sosialistinen tuotantojärjestelmä edellyttäisi, kohtaisi mitä vankinta vastustusta, ja voisi muuttua aseeksi porvariston käsissä joka sen avulla saisi talonpojkaisainekset tukemaan kapitalistien vallananastuspyrkimyksiä. Köyhälistövallan käyttäminen sellaisessa tapauksessa täysin voimin köyhälistön hyväksi saattaisi aija koko vallan kukistumiseen.

Ja että Venäjän bolshevikit käsittävät tämän, siihen viittaavat ne monet tiedonannot sovitteluista ja yhteistoiminnasta sosialivallankumouksellisten ja muiden vähemmistöön kuuluvien ainesten kanssa, joiden kannatus porvariston vallananastuspyrkimysten estämiseksi on aivan välttämätön. Siellä näyttää pyrittävän toteuttamaan sosialistista ohjelmaa vain siinä määrässä, kuin köyhälistön tietoisuus omasta merkityksestään ja sosialismin periaatteiden ja tuotantotavan teoreettisista opeista tekee mahdolliseksi.

Kokonaan liian aikuista onkin puhua siitä, mitä esim. Venäjällä nyt jo tehdään. Maassa jossa köyhälistön valta ei edes vielä ole taattu, ei ole mitään mahdollisuuksia sosialistisen järjestelmän käytännölliselle toimeenpanolle, vaan on kohdistettava kajkki toiminta vallan pitämiseksi köyhälistön käsissä. Sikäli kuin valta vakiintuu ja voimasuhteet käyvät edullisiksi työväeställe, voidaan alkaa parantaa köyhälistön asemaa.

Maassa jonka porvarillinen vallanpitäjäluokka jo ajoi taloudellisen vararikon partaalle, saattavat köyhälistön valtaannousun edellytykset olla hiukan helpommat, mutta sen toiminta valtaan päästyään on sitäkin vaikeampi, sillä kansan pohjakerrosten sietämätön asema kaipaa pikaista parannusta. Ja ellei sellaista voida antaa, saattaa vastavallankumouksen takana oleva porvaristo saada aikaan sekasorron, jonka vallitessa köyhälistön valta uudelleen kukistuu ja porvaristo astuu jälleen vallan satulaan.

Kuten näkyy, eivät köyhälistön vallan menestymisen edellytykset ole niin yksinkertaiset kuin usein oletetaan. Sillä on suuria vastuksia edessään kaikkialla vielä senkin jälkeen, kun se on vallan käsiinsä saanut.

MAILMANKATSOMUKSIA

MIKSI LAPSINÄYTTELYT EIVÄT TAHDO ONNISTUA.

"Joka äidillä on mailman sievin lapsi" — joka ei sitä totuutta tunnusta, haavottaa äidin sydäntä mitä kipeimmästi ja kiihottaa hänet suorastaan raivoon. Sillä äidin silmissä hänen lapsensa ei ole mikään tavallinen avuton ihmisolento, vaan elävä ihme, jalokivi, kallis aarre, uusin painos ihmistä, josta painoksesta kaikkein onnistunein loistokappale on sattunut juuri hänelle.

Tämä äitiysvaistoon perustuva tunnelma kaiketi on jäänyt liian vähälle huomiolle, silloin kun lapsinäyttelyjä on ryhdytty toimeenpanemaan. Alkunsa lienenevät nuo näyttelyt saaneet Amerikassa, tässä kaiken kilpailun luvatussa maassa. Mutta täälläkään eivät ne enää ole niin muodissa kuin Australiassa.

Australian aikuasukkaat käyvät itse melkein alastomina, ja lapsensa he pitävät aivan alasti. Kehtoa ja pehmoista vuodetta he halveksivat turmiollisena hemmotteluna. Tavallisesti saa lapsi jo ensimäisestä elinpäivästään alkain tottua nukkumaan nurmella, paljaan taivaan alla. Eikä siitä lapsille näytä olevan pienintäkään vahinkoa, vaan se ehkä osaltaan edistää niiden varhaista kehittymistä. Heidän lapsensa rupeavat kävelemään jo kuuden kuukauden ikäisestä. Samaan aikaan tapahtuu näissä alkuasukas-lapsissa myös värinmuutos, joka on merkillisimpiä ilmiöitä koko maapallolla. Niiden alkuaan valkoinen ihonväri tummenee huomattavasti ja muuttuu vihdoin aivan mustaksi. Kuitenkin eroavat australialaiset selvästi Afrikan neekereistä, sillä heidän tukkansa ei ole villamaisen vanukkeinen, vaan sileä; yleensä voi sanoa, että kun kerran tottuu heidän mustaan väriinsä, eivät he näytä ensinkään epämiellyttäviltä. Sangen usein tapaa heissä piirteiltään niin valkoisten näköisiä yksilöitä — varsinkin lapsissa — ettei heitä mikään muu kuin ihon väri erota valkoisista.

Niinpä on sattunut, että australialaisissa lapsinäyttelyissä on palkittu mustien lapsia. Ja se tietysti on aiheuttanut suuttumusta valkoisten äitien taholta, joiden Australiassa sanotaan olevankin erikoisen arkatuntoisia lastensa päältä. Lopulta ovat palkintolautakunnat nähneet mahdottomaksi jakaa palkintoja millään tavalla niin, että se ollenkaan olisi tyydyttänyt lasten vanhempia. Viimeksi pidetyssä lastennäyttelyssä annettiin sentähden palkintojen määrääminen yleisön ratkaistavaksi. Jokaiselle näyttelyssä kävijälle annettiin äänestyslippu, jolla hän sai antaa äänensä kenen näytteillä olevan lapsen hyväksi tahtoi. Enimmän ääniä saaneen pienokaisen äiti tuli saamaan ensimäisen palkinnon, 100 puntaa. Tällä näköjään puolueettomalla äänestyksellä valittiin ensi palkinnon saajaksi eräs 10 kuukauden ikäinen tyttölapsi. Mutta siihenpä enimmät näyttelylasten äidit eivät tyytyneet, vaan tunsivat äidillisen ylpeytensä mitä pahimmin loukatuksi ja koko tunneelämänsä syvästi myllerretyksi. He syyttivät näyttelytoimikuntaa ja muita virkailijoita, että ne olivat harjottaneet agitatsioonia tuon palkitun lapsen puolesta. Toista sataa äitiä silloin pani tuumansa tukkuun ja päättivät antaa asianomaisille kelpo selkäsaunan. Käsirysy oli jo alkanut, kun toimikunnan puheenjohtajan mieleen johtui pelastava ajatus: sammuttaa valot. Sitä sekasortoa, mikä nyt seurasi, on mahdotoa kuvata. Äideiltä katosi tappeluhalu silmänräpäyksessä; jokaisella oli vain yksi pyrintö, päästä mahdollisimman pian lastensa luokse, jotka he tappeluun ryhtyessään olivat jättäneet pukuhuoneeseen. Kuinka onnellisia he olivatkaan saatuansa taas itsekukin oman pienokaisensa, jotka olisivat tungoksessa voineet loukkaantua tahi vaihtua. Ja vaihtaa ei ainakaan kukaan heistä olisi halunnut, ei kuolemakseen, olipa palkinnon laita kuinka tahansa — jokaiselle oli omansa kunkin mielestä paras — ja niin jäivät näyttelyvirkailijat tällä kertaa pieksämättä.

— — —

EMILE ZOLA SOSIALISMISTA.

"Mikä työväenyhdistyksiä innostaa, on pyrkimys suurempaan oikeudenmukaisuuteen, hyväksyttävä taistelu inhimillisen onnellisuuden saavuttamiseksi. Ja minä olen kaikkien heidän mukanansa .... Tuleva yhteiskunta riippuu työn uudestaan-järjestelystä, ja tästä uudesta-järjestelystä on vihdoin koituva oikeudenmukainen varallisuuden jako! .... Nykyhetkellä, meidän niin katkerana ja synkkänä aikanamme, ovat yhä yleisemmin syntyvät ja valtaan pääsevät työväenyhdistykset tuon tulevan yhteiskunnan kehto. Antaa vain ihmisten nauraa: kehitys kulkee joka päivä eteenpäin. Solidaarisuus (kaikkiyhteisyys) ei ole vain rohkea aate, se on myös luonnonvoima, samallainen kuin vetovoima, ja se on yhä enemmän vaikuttava koko ihmiskunnan ryhmittämiseksi yhdeksi ainoaksi perheeksi."

— — —

KIVIEN HYVÄT OMINAISUUDET.

Tämän nimisessä tutkimuksessaan on kolmannellatoista vuosisadalla elänyt kuuluisa skolastinen filosoofi, piispa Albertus Magnus, (Albert Suuri), jota pidetään aikansa oppineimpana miehenä, kirjottanut eräitten luonnonesineitten salaperäisistä, ihmeellisistä voimista. Vanhoina aikoina uskottiin yleisesti kaikenlaisiin salaperäisiin mahteihin; varsinkin kun joku uusi luonnonesine tai luonnonvoima keksittiin, kutoutui sen ympärille täydellinen satukiehkura. Mitä taruja esim. keksittiinkään, kun opittiin tuntemaan magneettivoima! Magneettista rautaa sisältävät kivet jauhettiin terveyspulvereiksi, joita käytettiin etenkin kaulakupua vastaan.

Albertus Magnus piti sekä kasveja että kiviä täydellisesti sielullisina olioina, joilla oli monenlaisia ihmiselle hyödyllisiä taikka vahingollisia ominaisuuksia ja jotka pystyivät niitä käyttämään ihmisen joko avuksi taikka turmioksi. Niinpä selittää hän eräillä jalo- ja puolijalokivillä olevan erinomaisia taikavoimia. "Jos tahdot vaaroja välttää," hän lausuu, "maaliset voittaa ja sydämen rauhan saavuttaa, niin valitse akaatti. Se poistaa vaarat ja vastukset sekä tekee ihmisen mahtavaksi, miellyttäväksi ja iloiseksi. Jos haluat ymmärrystäsi terottaa, varallisuuttasi enentää ja tulevaisuutta ennustaa, hanki itsellesi smaragdi. Ennustaessa on sitä pidettävä kielen alla. Jos tahdot tekeytyä näkymättömäksi, ota opaali ja kääri se laakerin lehteen; silloin on sillä sellainen voima, että se saattaa ympärilläolijat sokeiksi."

Näitä Albertuksen mielipiteitä kannatettiin sangen yleisesti, ja — totta puhuen — eivät nykyajan ihmisetkään ole vallan vapaat mokomista hullutuksista.

— — —

PRINSESSOIKSI AIKOVILLE TYÖTOILLE

olkoon varotuksena erään bostonilaisen neiti Deaconin kohtalo. Hän kuului Amerikan valiosukuihin, Bostonin "päällimmäisten neljänsadan" kermakerrokseen. Onko sitte ihme, jos hän, niinkuin kaikki pikku tytöt, haaveksi komeasta prinssistä, joka tulisi kaukomailta häntä kosimaan? Ihmeempää on, että tämän impyen unelma tosiaankin toteutui.

Kaksi vuotta sitten tuli neiti Deaconia kosimaan ikivanhaan liettualaiseen ylimyssukuun kuuluva ruhtinas Radziwill, joka on läheisissä sukulaisuussuhteissa kaikkien Hohenzollernien, Habsburgien ja Romanoffien kanssa. Nuoren ruhtinaan perhe silloin kyllä ankarasti vastusti aijottua avioliittoa, koska morsian oli vain heidän silmissänsä halpaa porvarillista väkeä. Mutta suku oli kovassa porvarillisen rahan tarpeessa, ja sen takia onnistui ruhtinaan vihdoin saada avioliittonsa läpiajetuksi. Bostonilaisesta neiti Deaconista siis tuli kuin tulikin ruhtinatar Radziwill. Hänen rahoillaan maksetiin vanhaa sukulinnaa rasittavat velat, ostetiin sen ympäristöltä laajat maa-alueet, pantiin ne sokerijuurikkaan viljelykseen ja rakennettiin sokeritehdas ruhtinaallisen perheen vastaisen toimeentulon turvaamiseksi.

Mutta nyt tulee Roomasta tieto, että nuori ruhtinatar on kovin onnettomana paennut äitinsä luo Roomaan. Pahat, sydämettömät bolshevikit olivat hänet karkottaneet Venäjältä. Talonpojat olivat takavarikoineet tuon vanhan sukulinnan Liivinmaalla, kaikkine tiluksineen ja sokeritehtaineen, joten prinsessalle ei jäänyt muuta neuvoa kuin mennä mamman luo "kakkua" pyytämään. Sillä mihinkäpä muuhun pystyisivät nämä amerikalaiset kultalinnut, vaikka olisivatkin hankkineet itselleen kuinka komeita ulkomaalaisia aatelisnimiä? — Mitä he ottavat eteensä näinä hirveinä aikoina?

— — —

"Tsaari uhkaa jumalan vihalla, ja jumala tsaarin vihalla," sanoo venäläinen sananlasku.

Suomen suurlakko ja sikäläinen vallankumouksellinen liike

Juuri saapuneitten Suomen lehtien mukaan olemme tilaisuudessa antaa lukijoillemme lisätietoja Suomen suurlakosta. Nämä tiedot antavat varsin tarpeellista valaistusta niihin ristiriitaisiin ja hämäriin uutisiin, jotka sieltä on kerrottu, ja joista tämän maan suomalainen santarmilehdistö on maalannut mitä mustimpia kuvia seinille, muka sosialistien harjottamista julmuuksista.

Turussa ilmestyvä "Sosialisti" kertoo suurlakon vaiheista seuraavaa:

Kun sos.-dem. eduskuntaryhmän jäsenten parlamenttitoiminta ja Ammattijärjestön edustajakokouksen tekemät päätökset eivät voineet eduskunnan porvaristoa taivuttaa myönnytyksiin, oli näin ollen pakko ryhtyä puhumaan ja toimimaan siten, että porvaristo sen vihdoinkin ymmärtäisi. Valtavat työväenjoukot ympäri maan vaativat keskusjärjestöjämme lopettamaan tuloksia tuottamattoman parlamentteeraamisen ja päästämään heidät itse toimimaan ja puhumaan. Tämä vaatimus kasvoi hetki hetkeltä kuin keväinen tulva. Ja vihdoin löi hetki, jolloin enää oli mahdotonta asettaa minkäänlaisia sulkuja tämän väkevästi tulvivan kevätvirran eteen.

Vihdoin vasara paukahti ja kajahtaa päätös: **Työväki kautta maan taistteluun leivän ja oikeuden puolesta!** Niin alkoi suurlakko marrask. 14 päivän alkaessa klo 12 yöllä.

Ensimäiseksi lakkautettiin työt Helsingin aamulehtien kirjapainoissa. Saman kohtalon alaiseksi joutui myöskin "Työmies"-lehti. Aamun valjetessa annettiin lakon alkamisesta tieto punasilla merkkitulilla työväentalon korkeasta tornista. Työväki aikoi tulvia työtaminoissaan työväentalolle. Kaarti järjestettiin nopeasti kuntoon huolehtimaan järjestyksestä. Heti aamulla levitettiin nopeasti julistuksia Työväen Vallankumouksellisen keskusneuvoston puolesta, joissa annettiin tiedoksi, että kaikki pyörät on pantava seisomaan, esitettiin lakkotilan laajuus sekä **lakon lähimmät vaatimukset:**

1. Elintarvekysymys ja työttömyyden vastustaminen on hallituksen järjestettävä tehokkaalla tavalla, huomioon ottamalla Ammattijärjestön Valtuuston esitykset ja järjestyneen työväen vaatimukset.

2. Eduskunnan säätämä Suomen kansanvapauden perustuslaki on julaistava noudatettavaksi.

3. Kaikki muutkin eduskunnan viime kesänä päättämät lait on niinikään saatettava viipymättä voimaan, ennen kaikkea 8-tunnin työpäivälaki ja kunnallislait.

4. On saatava varmat takeet siitä, että vanhuusvakuutus, suurten tulojen ja kapitalistien sotavoittojen verottaminen saadaan toteutetuiksi ja että vihdoinkin paunaan alkuun rehellinen torpparivapautus sekä että valtiollinen äänioikeus laajennetaan kaikille 20 vuotta täyttäneille. Varmimpana takeena näiden vaatimusten toteuttamisesta pidämme ja vaadimme Perustavan Kansaliskokouksen kokoonkutsumista.

Järjestyskaartille annettiin seuraavat ohjeet:

Työväen järjestyskaartin yleisiin tehtäviin kuuluu järjestyksen ylläpito: työväen milliisi liittyy järjestyskaartiin. Lisäksi:

a) kaarti pitää yötä päivää kulkuvahtia riittävässä määrin;

b) pidättää henkilöt, jotka havaitaan olevan vaarallisissa hankkeissa työväestöä vastaan;

c) takavarikoi paikkakunnalla olevat väkijuomavarastot, olkoot ne ravintoloissa, klubeissa tai yksityisillä;

d) estää kaikkien valheellisten julistusten levittämisen; sekä

e) toimeenpanee muut kaartin ylimmän Johtavan Toimikunnan, Työväen vallankumouksellisen keskus-, piiri- ja kunnallisneuvoston sille antamat tehtävät.

Loukkaantuneita varten tulee kaartilla olla sairaanhoito-osasto, joka huolehtii lääkärinavun ja sairassijojen hankkimisesta.

Suurlakon aikana on järjestys ja kuri säilytettävä moitteettomana. On muistettava, että vallankumous ei ole samaa kuin ilkivalta ja anarkia. Työväen järjestyneelle joukkotoiminnalle on epäjärjestys vahingoksi.

Provokaattorit ja muut pimeät ainekset koettavat varmaan myös käyttää tilaisuutta etuillakseen ja työväen toimintaa vahingoittaakseen.

Kaikki yritykset tuollaisiin tekoihin jos sellaisia havaitaan, on viipymättä ilmotettava työväen järjestyskaartille, että se voisi ryhtyä toimiin niiden estämiseksi.

Ryöstöihin ja varkauksiin tai ilkitöihin osallisia tullaan pitämään työväen asian vihollisina ja heitä tullaan kohtelemaan sen mukaan.

Vähitellen päivän kuluessa saa pääkaupunki suurlakon leiman huolimatta porvariston sisukkaasta ja kiihkoisasta vastustuksesta. Raitiotieliikenne pysähtyi vasta klo 3 i. p. monien vakavien varoitusten jälkeen. Keskikaupungin pankit y.m. suurliikkeet sangen vastahakoisesti myöntyivät sulkemaan liikkeensä, kun sitä järjestysmiehistöt kävivät vaatimassa. Monet liikkeiden hoitajat esiintyivät röyhkeästi ja uhkailivat aseillakin, mutta lopulta kuitenkin taipuivat ryhtymättä vastarintaan. Klo 6 aikaan keskiviikkoiltana valtasi työväki puhelinkeskusaseman. Myös kaupungin miliisilaitos joutui työväen järjestyskaartin haltuun.

Torstaina alkoi liikkua kaikellaisia huhuja ja alettiin odottaa aseellisia yhteentörmäyksiä järjestyskaartin ja lahtarikaartin välillä. Niitä ei kuitenkaan tapahtunut.

Vallankumoukseilisen keskusneuvoston toimesta järjestettiin rautatieliikenne niin, että matkustaminen oli kokonaan keskeytetty. Ainoastaan sotilailla ja vallankumoukseilisen keskusneuvoston valtuutetuilla oli oikeus matkustaa junissa. Muilla junilla kuljetettiin elintarpeita.

Maaseudulla huolehtivat liikenteen järjestämisestä paikalliset Rautatieläisliiton piirit sekä kuljettaja ja lämmittäjäyhdistykset.

Sähkösanomalaitosta ei käynyt valtaaminen työväestön käsiin, koska sitä ei sotaväki sallinut. Sen sijaan lienee kontrollööri toiminut laitoksessa ensimäisinä päivinä.

Virastot ja tuomioistuimet lakkautettiin, samoin koulut y. m. yleiset laitokset.

Klo 7 aikaan illalla meni Katajanokan vankilaan osasto järjestyskaartilaisia vapauttamaan Malmin porvariston kostonhalun uhreina tyrmään pistetyt miehet. Toimenpide ei kohdannut vastarintaa.

Torstaipäivän tapahtumiin voidaan vielä liittää eduskunnan taipuminen, jolloin saadaan, kun eduskunta ensin julistautuu korkeimman vallan haltijaksi, vahvistetuiksi **kunnallislait ja laki 8-tuntisesta työpäivästä.**

Perjantain tapahtumiin liittyy kuvernööriviraston ja senaatin puhdistaminen, sekä lahtarikaartilaisten aseiden etsintä ja heidän pidättäminen verenvuodatuksen välttämiseksi.

Sapelipoliisin ja lahtarikaartin järjestämistöihin osaaottaneet senaattori A. Serlachius ja Uudenmaan läänin kuvernööri V. Jalander joutuvat myös järjestyskaartin toimesta pidätetyiksi.

SOSIALISTISEN HALLITUKSEN MUODOSTAMINEN JA LAKON LOPETTAMINEN.

Helsingin työväenjärjestöjen eduskunnan kokouksessa perjantai-iltana kuultiin Keskusviraston puolelta annettu selostus nykyisestä tilanteesta ja keskusteltiin sen johdosta. Keskustelun jälkeen päätettiin, että on muodostettava luja ja oikeudenmukainen sosialistinen hallitus. Ehdokaslistan laatiminen jätettiin sos.-dem. eduskuntaryhmän tehtäväksi. Suurlakko on lopetettava heti, kun uusi hallitus on saatu muodostetuksi.

Lauantaipäivän tapahtumista mainittakoon venäläisten toverien tervehdys.

"Priloi"-lehdessä julaistiin seuraava venäläisten toverien tervehdys Suomen köyhälistölle:

Toverit suomalaiset! Venäjän köyhälistö on ilolla ottanut vastaan tiedon alkamastanne taistelusta riistäjien luokkaa vastaan. Me seuraamme ihastuksella sen säännöllistä kulkua ja luotamme, että Suomen köyhälistö, joka aina on pitänyt korkealla vapauden lippua, tulee sitkeällä taistelullaan tekemään lopun sortajista ja kulkien käsi kädessä Venäjän köyhälistön kanssa tulee toteuttamaan sosialistista vallankumousta. Me olemme kanssanne.

Eläköön Suomen sosialidemokratia! Eläköön Internationale!"

Sunnuntain vastaisen yön seudussa olivat asiat saaneet käänteen Keskusjohdon taholla siinä määrässä, että